

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

27 octombrie 2015

mun.Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte

Nicolae Gordilă,

Judecători

Elena Covalenco, Iurie Diaconu, Liliana Catan, Ion Guzun,

judecând, fără citarea părților, recursurile ordinare declarate de partea vătămată Stepan Snejana și avocatul Baban Nicolae în numele inculpatului Lefter Serghei, prin care se solicită casarea sentinței Judecătoriei Drochia din 10 iulie 2014 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 14 mai 2015, în cauza penală privindu-l pe

Lefter Serghei Mihail, născut la 10 februarie 1987, originar din s.Fuzăuca, r-nul Șoldănești și domiciliat în s.Boroncea, r-nul Drochia.

Termenul examinării cauzei:

1. Prima instanță: 11.03.2013 - 10.07.2014;
2. Instanța de apel: 25.03.2015 - 14.05.2015;
3. Instanța de recurs: 22.07.2015 - 27.10.2015.

În baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție

CONSTATĂ :

1. Prin sentința Judecătoriei Drochia din 10 iulie 2014, Lefter Serghei a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art.152 alin.(1) Cod penal la 2 ani închisoare și în baza art.187 alin.(2) lit.f) Cod penal la 3 ani închisoare, cu amendă în mărime de 500 unități convenționale, iar în temeiul art.84 Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumulul parțial al pedepselor aplicate, i-a fost stabilită pedeapsa definitivă de 4 ani închisoare, cu amendă în mărime de 500 unități convenționale, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

Acțiunea civilă a fost admisă, dispunându-se încasarea de la Lefter Serghei în beneficiul lui Stepan Snejana a prejudiciului material în sumă de 1700 lei și a prejudiciului moral în sumă de 3500 lei.

2. Potrivit sentinței s-a constatat că Lefter Serghei, la 05 septembrie 2012, ora 21.30, aflându-se în stare de ebrietate alcoolică, la domiciliul lui Stepan Snejana din s.Boroncea, r-nul Drochia, în urma unei certți, i-a aplicat acesteia lovituri cu pumnul și cu un obiect ascuțit tăios, în urma căreia i-a cauzat acesteia, conform raportului de expertiză medico-legală nr.383 din 11 septembrie 2012, vătămări corporale medii. Tot el, Lefter Serghei, în aceleași circumstanțe, după aplicarea loviturilor lui Stepan Snejana, părăsind locuința, i-a sustras în mod deschis telefonul mobil de model „Samsung S 5230” la prețul de 1700 lei.

3. Sentința a fost atacată cu apel de către inculpat, care a solicitat casarea acesteia, cu dispunerea rejudecării cauzei în prima instanță, pe motiv că examinarea cauzei a avut loc în lipsa sa, dînsul nefiind citat legal în ședințele de judecată, la actele cauzei lipsesc avizele de recepție prin care s-ar fi confirmat că dînsul ar fi fost citat, prin ce i s-a încălcat dreptul la un proces echitabil; instanța incorect a încadrat acțiunile sale în baza art.187 alin.(2) lit.f) Cod penal, deoarece telefonul care s-a constatat că a fost sustras nu aparține părții vătămate, dar

lui, fiind procurat din banii săi și lipsesc probe ce ar dovedi că telefonul ar aparține lui S.Stepan.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 14 mai 2015, a fost respins apelul declarat de inculpat, ca nefondat.

Instanța de apel a constatat că prima instanță, în baza probelor administrate legal de către organul de urmărire penală și verificate în ședința de judecată, cu respectarea prevederilor art.100 alin.(4) Cod de procedură penală, le-a dat o apreciere justă în sensul art.101, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității, veridicității și coroborării reciproce, stabilind cu certitudine toate aspectele de fapt și de drept.

La fel, instanța a menționat că vina lui S.Lefter se confirmă prin următoarele probe: depozițiile inculpatului, care nu a negat faptul că după ce a bătut-o pe S.Stepan a luat telefonul mobil după care a plecat, a părții vătămate S.Stepan, care a declarat că după ce inculpatul i-a aplicat lovituri, plecând de la fața locului i-a luat telefonul mobil la prețul de 1700 lei și actele cauzei, astfel ajungând la concluzia corectă cu privire la vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art.152 alin.(1), 187 alin.(2) lit.f) Cod penal.

Instanța de apel a considerat neîntemeiate argumentele apelantului referitor la recalificarea acțiunilor sale în baza art.187 alin.(1) Cod penal, din motiv că paguba pricinuită părții vătămate nu este considerabilă, deoarece caracterul considerabil al daunei cauzate reiese din prevederile art.126 alin.(2) Cod penal, de care prima instanță a ținut cont și corect a constatat că prejudiciul material cauzat părții vătămate în mărime de 1700 lei, este unul considerabil.

De asemenea, instanța de apel a apreciat critic declarațiile părții vătămate, prin care a afirmat că prejudiciul cauzat ei nu este considerabil, deoarece aceste afirmații poartă un caracter declarativ, având ca scop recalificarea acțiunilor inculpatului, pentru a se putea împăca cu acesta, întrucât în prima instanță dînsa nu a înaintat cerere de împăcare cu inculpatul, deoarece la acel moment nu dorea să se împăce.

La fel, pe motivele reținute, instanța de apel a respins și afirmațiile părții apărării privind împăcarea părților în baza art.109 Cod penal, dat fiind că în speța dată aceste prevederi nu sînt aplicabile, deoarece la faza urmăririi penale, cît și la faza judecării cauzei în prima instanță, partea vătămată nu a exprimat intenția de a se împăca cu inculpatul, infracțiunea comisă de acesta face parte din categoria celor grave, și aceasta nu a avut loc pînă la retragerea completului de judecată pentru deliberare, astfel că la caz împăcarea nu poate avea loc.

Instanța de apel, a respins și versiunea inculpatului cu privire la achitarea sa pe învinuirea în săvârșirea infracțiunii de jaf, din motiv că telefonul mobil ce a fost sustras este proprietatea lui, dar nu a părții vătămate, deoarece din declarațiile acesteia din urmă rezultă că telefonul mobil a fost procurat personal de ea, pe banii săi, pe cînd a lucrat în F.Rusă și că inculpatul nu a avut nici un drept asupra lui, astfel că, cele reținute confirmă că în acțiunile inculpatului sînt prezente elementele infracțiunii incriminate de jaf.

Totodată, instanța a constatat că, la stabilirea categoriei și termenului pedepsei inculpatului, prima instanță corect a aplicat prevederile art.7, 61, 75, 76 Cod penal, a ținut cont de gravitatea infracțiunilor săvârșite, de motivul acestora, de persoana celui vinovat, care anterior a fost condamnat pentru infracțiuni similare, însă careva concluzii nu a tras, săvîrșind din nou cu intenție infracțiuni, și, apreciind aceste împrejurări, a conchis că corijarea și reeducarea inculpatului este posibilă doar cu aplicarea pedepsei închisorii, considerînd ineficientă stabilirea în privința acestuia a unei pedepse cu suspendarea condiționată a executării ei pe un termen de probă, care anterior i-a fost aplicată și care nu a dus la corijarea

și reeducarea acestuia, așa că prin aplicarea repetată a acestei pedepse nu va fi atins scopul pedepsei penale.

5. Împotriva hotărîrilor judecătorești au declarat recursuri ordinare partea vătămată S.Stepan și avocatul N.Baban în numele inculpatului, care solicită:

- partea vătămată, casarea parțială a hotărîrilor judecătorești, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărîri, prin care acțiunile inculpatului să fie reîncadrate din prevederile art.187 alin.(2) lit.f) Cod penal în cele ale art.187 alin.(1) Cod penal, iar procesul penal să fie încetat, pe motivul împăcării părților, invocînd că instanțele de judecată nu au luat în considerație faptul că dînsa s-a împăcat cu inculpatul, prejudiciul cauzat pentru ea nu este unul considerabil; incorect instanța a dispus încasarea prejudiciului material de la inculpat;

- avocatul în numele inculpatului care, invocînd temeiul prevăzut de art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, casarea acestora și pronunțarea unei noi hotărîri, prin care acțiunile inculpatului să fie reîncadrate din prevederile art.187 alin.(2) în cele ale art.187 alin.(1) Cod penal, cu încetarea procesului penal pe motivul împăcării părților, invocînd că instanța de apel neîntemeiat a respins declarațiile părții vătămate, care în instanța de apel a confirmat că prejudiciul cauzat pentru ea nu este unul considerabil și incorect nu a dispus împăcarea părților, invocînd că împăcarea nu poate avea loc din cauză că nu a avut loc în prima instanță pînă la retragerea completului de judecată pentru deliberare, deoarece examinarea cauzei în prima instanță a avut loc în lipsa inculpatului, iar instanța de apel reluînd cercetarea judecătorească, reținînd declarațiile părții vătămate urma a reîncadra acțiunile inculpatului în baza art.187 alin.(1) Cod penal și a înceta procesul penal, pe motivul împăcării părților.

6. Judecînd recursurile ordinare în raport cu materialele dosarului și motivele invocate, ținînd cont de opinia procurorului care a solicitat dispunerea inadmisibilității recursurilor, Colegiul penal consideră că recursul ordinar declarat de partea vătămată urmează a fi respins, iar recursul ordinar declarat de avocatul N.Baban în numele inculpatului S.Lefter urmează a fi admis din următoarele considerente.

Cu referire la recursul declarat de partea vătămată

Colegiul penal remarcă, că potrivit prevederilor art.400 și 420 Cod de procedură penală, căi ordinare de atac se consideră declararea apelului și ulterior a recursului ordinar.

Conform prevederilor art.421 Cod de procedură penală, împotriva hotărîrilor instanței de apel pot declara recurs procurorul și persoanele indicate în art.401 alin.(1), precum și, în numele acestor persoane, apărătorul sau reprezentantul lor legal.

Potrivit art.420 alin.(4) Cod de procedură penală, nu pot fi atacate cu recurs sentințele în privința cărora persoanele indicate în art.401 nu au folosit calea apelului ori au retras apelul, dacă legea prevede această cale de atac.

Reieșind din prevederile normelor menționate supra, pentru ca o parte să poată ataca cu recurs ordinar decizia instanței de apel, aceasta urma să conteste sentința cu apel.

După cum rezultă din actele cauzei, sentința Judecătoriei Drochia din 10 iulie 2014 nu a fost atacată de către partea vătămată cu apel în termenul prevăzut de art.402 Cod de procedură penală, adică de 15 zile de la data pronunțării sentinței.

Prin urmare, odată ce partea vătămată nu a contestat sentința primei instanțe cu apel, rezultă că dînsa a fost de acord cu toate concluziile instanței de judecată privind vinovăția inculpatului S.Lefter în săvîrșirea infracțiunilor imputate, cu încadrarea juridică a faptelor comise, cu măsura de pedeapsă stabilită pentru aceste fapte, precum și cu latura civilă, acceptînd-o ca una legală.

Reținând cele expuse, Colegiul penal constată că motivele invocate de către partea vătămată în recurs nu pot servi ca temei de judecare a cauzei în procedura recursului ordinar, deoarece S.Stepan nu a folosit calea ordinară de atac - apelul.

În atare situație, Colegiul constată că nu există temei legal pentru admiterea recursului ordinar declarat de partea vătămată S.Stepan și, potrivit legii, se impune respingerea lui ca inadmisibil, din motiv că nu a fost utilizată calea ordinară de atac.

Cu referire la recursul declarat de avocatul N.Baban în numele inculpatului.

Conform art.427 alin.(1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în cazurile stipulate în acest articol.

Potrivit textului recursului, avocatul N.Baban în numele inculpatului, a invocat ca temei de casare a hotărârilor judecătorești art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, care stipulează că hotărârea instanței de apel conține o eroare de drept atunci când instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

Analizând temeiurile sus-menționate în raport cu motivele invocate în recurs, Colegiul penal constată că autorul acestuia nu este de acord cu încadrarea juridică a acțiunilor inculpatului S.Lefter în baza art.187 alin.(2) lit.f) Cod penal, considerând că acestea urmau corect a fi încadrate în baza art.187 alin.(1) Cod penal, reieșind din faptul că părții vătămate nu i-a fost cauzat prejudiciu material considerabil.

După cum rezultă din materialele cauzei, prima instanță, verificând și apreciind probele administrate în cauză, și anume declarațiile părții vătămate S.Stepan, a martorilor N.Garabadji, L.Stasii, cât și probele scrise, a ajuns la concluzia că vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii prevăzute de art.187 alin.(2) lit.f) Cod penal - jaf, adică sustragerea deschisă a bunurilor altei persoane, cu cauzarea de daune în proporții considerabile, și-a găsit confirmarea deoarece acesta a sustras telefonul mobil în sumă de 1700 lei, cauzând proprietarului un prejudiciu material considerabil.

Instanța de apel, respingând apelul inculpatului și menținând sentința, a considerat justă concluzia primei instanțe privind încadrarea acțiunilor inculpatului în baza art.187 alin.(2) lit.f) Cod penal, deoarece s-a adeverit că prejudiciul cauzat părții vătămate în urma sustragerii, este unul considerabil.

La acest capitol instanța de recurs atestă că, calificativul prevăzut la art.187 alin.(2) lit.f) Cod penal „cu cauzarea în proporții considerabile”, ca și oricare element constitutiv al laturii obiective a infracțiunii imputate persoanei și puse sub învinuire, urmează a fi demonstrat cu probe suficiente și convingătoare că s-a comis anume această infracțiune.

Colegiul remarcă că, conform art.53 alin.(1) pct.1) Cod de procedură penală, la examinarea cauzei penale în instanța de judecată, procurorul reprezintă acuzarea în numele statului și prezintă în ședința de judecată probele respective în cauza în care a condus sau a efectuat personal urmărirea penală.

Potrivit prevederilor art.53 alin.(1) pct.8) Cod de procedură penală, procurorul își expune părerea în dezbaterile judiciare asupra faptei infracționale săvârșite de inculpat, încadrării ei în baza legii penale și pedepsei care urmează a fi aplicată.

Conform art.325 Cod de procedură penală, judecarea cauzei în prima instanță se efectuează numai în privința persoanei puse sub învinuire și numai în limitele învinuirii formulate în rechizitoriu.

Procurorul asigurând temeinicia oricărei acuzații în materie penală trebuie să aibă posibilitate de a lua cunoștință și de a dezvolta toate probele, cererile sau excepțiile invocate

de cealaltă parte (*hotărîrea CEDO din 27.03.1998 J.J. vs. Olanda; hotărîrea CEDO din 25.09.2001 P.G. și J.H. vs. Marea Britanie*).

În sensul jurisprudenței CEDO, (*Hotărîrea din 19 decembrie 1989 Kamasinski v. Austria, p. 79*), rechizitoriul joacă un rol crucial în procesul penal și din momentul elaborării acestuia inculpatul este în mod oficial înștiințat cu privire la aspectele de fapt și de drept ale acuzațiilor ce i se aduc cu consemnarea acestui fapt în documentele anexate la dosarul penal de care este responsabil acuzatorul de stat.

După cum rezultă din rechizitoriu, inculpatul S.Lefter a fost învinuit pentru faptul că, „după aplicarea loviturilor, în rezultatul cărora Stepan Snejana și-a pierdut cunoștința, revenindu-și, l-a observat pe Lefter Serghei părăsind locuința, sustrăgându-i deschis telefonul mobil de model „Samsung S 5230” la prețul de 1700 lei”, acțiuni ce au fost încadrate în baza art.187 alin.(2) lit.f) Cod penal.

Prima instanță, recunoscându-l vinovat pe S.Lefter de comiterea infracțiunii de care a fost învinuit, a constatat aceeași faptă cum a fost înaintată în învinuire, soluție ce a fost menținută și de instanța de apel.

Conform art.113 Cod penal se consideră calificare a infracțiunii determinarea și constatarea juridică a corespunderii exacte între semnele faptei prejudiciabile săvârșite și semnele componenței infracțiunii, prevăzute de norma penală.

Colegiul penal constată că, deși partea acuzării în actul de învinuire a calificat fapta inculpatului S.Lefter în baza art.187 alin.(2) lit.f) Cod penal, însă formulînd învinuirea și descriind modul de săvârșire a infracțiunii și consecințele ei, nu a reținut în sarcina inculpatului semnul calificativ „cu cauzarea de daune considerabile”. Totodată, din cererea adresată organelor de resort, cît și pe parcursul urmăririi penale, partea vătămată a indicat doar că i-a fost cauzat un prejudiciu material în mărime de 1700 lei, fără a specifica că acesta este unul considerabil pentru ea.

Prin urmare, Colegiul penal conchide că instanțele de fond incorect au reținut în seama inculpatului semnul calificativ „cu cauzarea de daune în proporții considerabile”, ca prezent în cauză, de care inculpatul nu a fost învinuit prin rechizitoriu. Deci, prima instanță a comis o eroare de drept depășind volumul învinuirii, iar instanța de apel nu a corectat eroarea dată.

Astfel, Colegiul penal conchide că instanțele de fond greșit au calificat acțiunile inculpatului în baza art.187 alin.(2) lit.f) Cod penal - jaf, adică sustragerea deschisă a bunurilor altei persoane, cu cauzarea de daune în proporții considerabile.

În concluzie, Colegiul penal consideră necesar a exclude semnul calificativ lit.f) incriminat lui S.Lefter, iar acțiunile lui urmează a fi încadrate juridic în prevederile art.187 alin.(1) Cod penal – jaf, adică sustragerea deschisă a bunurilor altei persoane.

Totodată, se va menține condamnarea lui S.Lefter în baza art.152 alin.(1) Cod penal.

Argumentele recurentului referitor la încetarea procesului penal pe motivul împăcării părților, Colegiul penal îl va respinge, din motiv că, potrivit art.109 Cod penal, împăcarea este personală și produce efecte din momentul pornirii urmăririi penale și pînă la retragerea completului de judecată pentru deliberare, iar partea vătămată nici la urmărirea penală, nici în prima instanță nu a solicitat încetarea procesului penal în legătură cu împăcarea părților.

La stabilirea pedepsei, ținînd seama de prevederile stipulate în art.61, 75 Cod penal, de gravitatea faptei săvârșite de inculpat, care face parte din categoria celor mai puțin grave, de persoana acestuia, care se caracterizează negativ, anterior a fost judecat, pentru infracțiuni similare, de comportamentul acestuia, de circumstanțele reținute de instanțele de fond și de scopul pedepsei penale, restabilirea echității sociale, precum și prevenirea săvîrșirii de noi infracțiuni, Colegiul penal consideră că corijarea și reeducarea acestuia poate avea loc doar cu izolarea lui de societate.

În conformitate cu prevederile art.435 alin.(1) pct.2) lit.c) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța de recurs admite recursul, rejudecă cauza și pronunță o nouă hotărîre, dacă nu se agravează situația inculpatului.

În circumstanțele stabilite, Colegiul penal consideră că recursul declarat de avocatul N.Baban urmează a fi admis, cu casarea parțială a sentinței primei instanțe și deciziei instanței de apel, în partea încadrării juridice și stabilirii pedepsei inculpatului în baza art.187 Cod penal, cu pronunțarea în această parte a unei noi hotărîri.

7. În conformitate cu prevederile art.434 și art.435 alin.(1) pct.1), 2) lit.c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție

DECIDE:

Respinge, ca inadmisibil, recursul ordinar declarat de partea vătămată Stepan Snejana.

Admite recursul ordinar declarat de avocatul Baban Nicolae în numele inculpatului Lefter Serghei, casează parțial, în partea condamnării în baza art.187 alin.(2) lit.f) Cod penal, decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 14 mai 2015 și sentința Judecătoriei Drochia din 10 iulie 2014 în privința lui Lefter Serghei, rejudecă cauza și pronunță în această parte o nouă hotărîre, după cum urmează:

Lefter Serghei se recunoaște vinovat în baza art.187 alin.(1) Cod penal și i se stabilește pedeapsa de 2 (ani) și 6 (șase) luni închisoare.

Menține condamnarea lui Lefter Serghei în baza art.152 alin.(1) Cod penal la 2 (doi) ani închisoare.

În temeiul art.84 alin.(1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumulul parțial al pedepselor aplicate, se stabilește lui Lefter Serghei pedeapsa definitivă de 3 (trei) ani și 6 (șase) luni închisoare, cu executarea ei în penitenciar de tip semiînchis.

Termenul executării pedepsei lui Lefter Serghei i se calculează din 27 octombrie 2015, cu deducerea perioadei aflării sub arest și a pedepsei executate de la 03 februarie 2015 pînă la 27 octombrie 2015, inclusiv.

Celelalte dispoziții ale hotărîrilor atacate se mențin.

Decizia este irevocabilă, publicarea integrală la 26 noiembrie 2015.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Elena Covalenco

Iurie Diaconu

Liliana Catan

Ion Guzun